

21 Απριλίου, 1994

[ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΑΝΕΣΤΟΣ ΑΡΒΑΝΙΤΑΚΗΣ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ,

Αιτητές,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ ΤΟΥ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 501/93)

Εκπαιδευτικοί Λειτουργοί — Δυνατότητα απαλλαγής μαθητών από ορισμένα μαθήματα για ειδικούς λόγους — Διακριτική ευχέρεια του Διευθυντή — Κανονισμός 8(7) των περί Λειτουργίας των Δημοσίων Σχολείων Μέσης Εκπαιδύσεως Κανονισμών του 1990 (Κ.Δ.Π. 310/90).

5

Οι αιτητές ζήτησαν με την προσφυγή τους την ακύρωση της απορριπτικής απόφασης των καθ' ων η αίτηση σε αίτημά τους να απαλλάξουν τις θυγατέρες τους - μαθήτριες από το μάθημα των θρησκευτικών και τις θρησκευτικές εκδηλώσεις του σχολείου τους.

10

Το Ανώτατο Δικαστήριο ακυρώνοντας την επίδικη απόφαση, αποφάσισε ότι:

15

Το ζήτημα διέπεται από τον Κανονισμό 8(7) των περί Λειτουργίας των Δημοσίων Σχολείων Μέσης Εκπαιδύσεως Κανονισμών του 1990 (Κ.Δ.Π. 310/90) που προβλέπουν ως εξής:

20

“Ο Διευθυντής μπορεί ύστερα από έγκριση του διευθυντή του οικείου Τμήματος Εκπαίδευσης, να απαλλάξει μαθητή, ύστερα από αίτηση του κηδεμόνα του, από την υποχρεωτική παρακολούθηση και εξέταση των μαθημάτων της Γυμναστικής, Θρησκευτικών, Ξένων Γλωσσών και Τέχνης για ειδικούς λόγους”.

Ο Κανονισμός αναγνωρίζει εξουσία για απαλλαγή εφόσον δαπι-

στάνονται ειδικοί λόγοι. Είναι προφανές πως η προσβαλλόμενη απόφαση λήφθηκε ως αν να μη υπήρχε αυτή η δυνατότητα. Εμφανίζει επιβλημένη την παρακολούθηση όλων των μαθημάτων που περιλαμβάνονται στο αναλυτικό πρόγραμμα προς παροχή ολοκληρωμένης αγωγής και θεωρεί ότι "οι Κανονισμοί Λειτουργίας των Δημοσίων Σχολείων προβλέπουν κανονική φοίτηση των μαθητών, που σημαίνει ανελλιπή παρακολούθηση όλων των μαθημάτων." 5

Επομένως, όπως προκύπτει, η προσβαλλόμενη απόφαση δεν ήταν το αποτέλεσμα της κρίσης πως η εξουσία που παρέχει ο Κανονισμός δεν μπορούσε να ασκηθεί στην περίπτωση επειδή δεν συνέτρεχαν ειδικοί λόγοι. 10

Διαπιστώνεται πλάνη περί το Νόμο.

15

Η προαγωγή επιτυγχάνει με έξοδα.

Αναφερόμενη υπόθεση:

G.C. School of Careers Ltd κ.ά. ν. Δημοκρατίας (1993) 3 Α.Α.Δ. 170. 20

Προσφυγή.

Προσφυγή εναντίον της απόφασης των καθ'ων η αίτηση με την οποία απορρίφθηκε αίτημα των αιτητών για απαλλαγή των θυγατέρων τους - μαθητριών από το μάθημα των θρησκευτικών και της θρησκευτικής εκδήλωσης του σχολείου τους. 25

Γ. Κορφιώτης, για τους Αιτητές.

30

Ε. Λοιζίδου, Δικηγόρος της Δημοκρατίας Α', για τους Καθ'ων η αίτηση.

Cur. adv. vult.

35

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Δ.: Οι έξι αιτητές είναι γονείς τριών μαθητριών που φοιτούν στο Λύκειο Μακαραίου Λάρνακας. Προσφεύγουν υπό αυτή την ιδιότητα και/η ως έχοντες τη γονική μέριμνα των ανηλίκων θυγατέρων τους και/η προσωπικά. Δεν έχει εγερθεί ζήτημα ως προς το έννομο συμφέρον τους. (Βλ. *G.C. School of Careers Ltd και Άλλοι ν. Κυπριακής Δημοκρατίας (1993) 3 Α.Α.Δ. 170*). Όλοι οι αιτητές και οι θυγατέρες τους είναι Μάρτυρες του Ιεχωβά. Προφορικά και αργότερα με επιστολή των δικηγόρων τους ημερομηνίας 9 Απριλίου 1993 ζήτησαν από το Διευθυντή του Λυ- 40

κείου την απαλλαγή των τριών μαθητριών από το μάθημα των Θρησκευτικών και τις θρησκευτικές εκδηλώσεις του Λυκείου. Αιτία ήταν η ακόλουθη άποψή τους όπως τη συνοψίζουν στην προσφυγή.

- 5 “Κατά τη διάρκεια του μαθήματος των θρησκευτικών καιή εις
τα βιβλία των θρησκευτικών καιή κατά την διάρκεια των θρη-
σκευτικών εκδηλώσεων του σχολείου των αναφέρεται καιή δι-
δάσκεται ότι η θρησκεία που ακολουθούν οι πιο πάνω μαθήτριες
10 αποτελεί “αίρεση” καιή “νέα θρησκεία με αμερικανικές εμπορι-
κές μεθόδους” καιή “αντιχριστιανική και αντίκοινωνική αίρε-
ση” καιή άλλα αβάσιμα καιή μειωτικά καιή αντίθετα προς τες
θρησκευτικές πεποιθήσεις καιή την θρησκεία των αιτητών καιή
γίνεται προσπάθεια διά την μείωση καιή επαναφορά εις τα “σω-
στά” διδάγματα καιή θρησκεία καιή δογματα των πιο πάνω μα-
15 θητών.”

Ο Διευθυντής του Λυκείου διαβίβασε το αίτημα στο Διευθυντή
Μέσης Εκπαίδευσης. Ο δεύτερος, με την επιστολή του ημερομηνίας
23 Φεβρουαρίου 1993 πληροφόρησε το Διευθυντή του Λυκείου ως
20 εξής:

“Σχετικά με το πιο πάνω θέμα, το οποίο θίγεται στην επιστολή
σας ημερομηνίας 11 Φεβρουαρίου 1993 πληροφορείστε τα ακό-
λουθα:

- 25
1. Δεν είναι δυνατό να επιτραπεί στους μαθητές-παιδιά των
μαρτύρων του Ιεχωβά να μην παρακολουθούν όλα τα μαθή-
ματα, όσα ακριβώς περιλαμβάνονται στο αναλυτικό πρό-
γραμμα των δημόσιων σχολείων, επειδή μ’ αυτό τον τρόπο
30 επιδιώκεται η παροχή ολοκληρωμένης αγωγής. Άλλωστε οι
κανονισμοί προβλέπουν για κανονική φοίτηση των μαθητών.
 2. Δεν είναι δυνατό να επιτραπεί απαλλαγή αυτών των παιδιών
από τις εκδηλώσεις των σχολείων τους για τους ίδιους λό-
γους. Μπορεί να επιτραπεί να μη συμμετέχουν στα προ-
γράμματα των εκδηλώσεων αυτών, αλλά οφείλουν να παρευ-
35 ρίσκονται σ’ αυτές.
 3. Σχετικά με τα απολυτήρια ή άλλα έγγραφα στην ένδειξη θρη-
σκευμα σημειώνεται, αν ζητηθεί, ότι είναι Μάρτυρες του Ιε-
40 χωβά.”

Ο Διευθυντής του Λυκείου με την επιστολή του ημερομηνίας 27
Απριλίου 1993 γνωστοποίησε στους αιτητές την προσβαλλόμενη

απόφαση:

“Σχετικά με την επιστολή σας ημερομηνίας 9.4.1993 που αναφέρεται στις μαθήτριες του σχολείου μας Ρένα Κωνσταντίνου, Σοφία Αρβανιτάκη, Έλενα Κυπριανού, Αντωνία Αποστόλου και Παναγιώτα Αποστόλου έχω να παρατηρήσω τα εξής: 5

1. Δεν είναι δυνατό να επιτραπεί στις πιο πάνω μαθήτριες να μην παρακολουθούν όλα τα μαθήματα που περιλαμβάνονται στο αναλυτικό πρόγραμμα των δημοσίων σχολείων, επειδή μ’ αυτά επιδιώκεται η παροχή ολοκληρωμένης αγωγής. 10
2. Οι Κανονισμοί Λειτουργίας των δημοσίων σχολείων προβλέπουν για κανονική φοίτηση των μαθητών, που σημαίνει ανελλιπή παρακολούθηση όλων των μαθημάτων. 15
3. Δεν είναι δυνατό να επιτραπεί η απαλλαγή των πιο πάνω μαθητριών από τις θρησκευτικές εκδηλώσεις των σχολείων για τους ίδιους λόγους. Μπορούν να μη συμμετέχουν στα προγράμματα των εκδηλώσεων αυτών, αλλά οφείλουν να παρευρίσκονται σ’ αυτές και να επιδεικνύουν τον πρέποντα σεβασμό.” 20

Το ζήτημα διέπεται από τον Κανονισμό 8(7) των περι Λειτουργίας των Δημοσίων Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης Κανονισμών του 1990 (Κ.Δ.Π. 310/90) που προβλέπουν ως εξής: 25

“Ο Διευθυντής μπορεί ύστερα από έγκριση του διευθυντή του οικείου Τμήματος Εκπαίδευσης, να απαλλάξει μαθητή, ύστερα από αίτηση του κηδεμόνα του, από την υποχρεωτική παρακολούθηση και εξέταση των μαθημάτων της Γυμναστικής, Θρησκευτικών, Ξένων Γλωσσών και Τέχνης για ειδικούς λόγους.” 30

Οι αιτητές υποστηρίζουν ότι: 35

- (α) Ενώ η εξουσία για τη λήψη απόφασης ανήκει στο Διευθυντή του Σχολείου υπό την προϋπόθεση της έγκρισης από το Διευθυντή Μέσης Εκπαίδευσης, η προσβαλλόμενη απόφαση λήφθηκε κατ’ ευθείαν από το Διευθυντή Μέσης Εκπαίδευσης, 40
- (β) από την αιτιολογία που δόθηκε καταφαίνεται πλάνη ως προς το Νόμο και ειδικά ως προς το γεγονός της ρητής αναγνώρισης διακριτικής εξουσίας για απαλλαγή, μεταξύ άλλ-

λων, και από το μάθημα των Θεσηκευτικών, για ειδικούς λόγους.

- 5 Οι καθ' ων η αίτηση απορρίπτον τον πρώτο ισχυρισμό γιατί “ο διευθυντής δεν είχε την εξουσία να εγκρίνει το αίτημα των αιτητών χωρίς την έγκριση του Διευθυντή Μέσης Εκπαίδευσης” και το δεύτερο γιατί “είναι φανερό ότι οι καθ' ων η αίτηση, οι οποίοι είχαν υπόψη τους το σχετικό Κανονισμό αφού αναφέρεται και στις επιστολές των αιτητών που τέθηκαν ενώπιόν τους, δεν έκριναν ότι δικαιολογείτο η έγκρισή του για τους λόγους που αναφέρουν”.
- 10

- Η προσβαλλόμενη απόφαση είναι απόφαση του Διευθυντή του Λυκείου και δεν νομίζω ότι υπάρχει περιθώριο για περαιτέρω συζήτηση ως προς τον πρώτο ισχυρισμό των αιτητών όπως αυτός διατυπώθηκε. Ο δεύτερος ισχυρισμός των αιτητών είναι εμφανώς βάσιμος. Ο Κανονισμός αναγνωρίζει εξουσία για απαλλαγή εφόσον διαπιστώνονται ειδικοί λόγοι. Είναι προφανές πως η προσβαλλόμενη απόφαση λήφθηκε ως αν να μη υπήρχε αυτή η δυνατότητα. Εμφανίζει επιβεβλημένη την παρακολούθηση όλων των μαθημάτων που περιλαμβάνονται στο αναλυτικό πρόγραμμα προς παροχή ολοκληρωμένης αγωγής και θεωρεί ότι “οι Κανονισμοί Λειτουργίας των Δημοσίων Σχολείων προβλέπουν κανονική φοίτηση των μαθητών, που σημαίνει ανελλιπή παρακολούθηση όλων των μαθημάτων.”
- 15
- 20

- 25 Επομένως, όπως προκύπτει, η προσβαλλόμενη απόφαση δεν ήταν το αποτέλεσμα της κρίσης πως η εξουσία που παρέχει ο Κανονισμός δεν μπορούσε να ασκηθεί στην περίπτωση επειδή δεν συνέτρεχαν ειδικοί λόγοι.
- 30

Διαπιστώνεται πλάνη περί το Νόμο και η προσβαλλόμενη απόφαση είναι άκυρη. Η προσφυγή επιτυγχάνει με έξοδα. Η προσβαλλόμενη απόφαση ακυρώνεται.

Η προσφυγή επιτυγχάνει με έξοδα.